ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА
БАМБИ
ЛОЗНИЦА

ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ ЗА РАДНУ 2014/2015. ГОДИНУ

Август 2015.године **Тим за самовредновање**

1.Подаци о обављеном самовредновању

Самовредновање је процес који је у нашој установи започет од радне 2010/2011. године.Првих година вредновање је вршено на основу кључних области,подручја вредновања и индикатора ослањајући се на искуства основних школа у овом процесу као на приручник за самовредновање који је био намењен за школе. Област вредновања бирана је на основу процене путем мете стања где је за вредновање и унапређење бирана најлошије процењена област.На основу процене тим је израђивао акциони план чија је реализација планирана независно или у оквиру Развојног плана.

Полазећи од чињенице да су 2012. године усвојени Стандарди квалитета рада предшколских установа који представљају исказе о квалитетној пракси и условима у којима она може бити остварена,започету фазу самовредновања,применом нових стандарда,завршили смо радне 2013/2014. године проценом квалитета рада из свих 7 области .Резултати тог самовредновања били су основно полазиште са којом започињемо самовредновање у следећој фази.

Самовредновање у овој радној години обављено је у области **ВАСПИТНО ОБРАЗОВНИ РАД** полазећи од следећих разлога:

- Квалитет васпитно образовног рада и неге и васпитно-образовног рада је нешто што у највећој мери утиче на квалитет свеукупног рада једне предшколске установе и у спрези је са свим осталим областима квалитета.Поред значаја приоритет детаљније самопроцене ове области условили су и резултати самовредновања за школску 2013/2014.годину где је утврђена нижа остварености оних стандарда и индикатора квалитета који се сматрају кључним па у том циљу предузете су одређене мере(формиран стручни тим за унапређење квалитета васпитно-образовног рада,циљан план стручног усавршавања васпитача и стручних сарадника уз престављање примера добре праксе,прилагођавање распореда дневних активности потребама деце и родитеља и сл.).Током ове године акценат је стављен на праћењу ефеката предузетих мера и њихомом утицају на побољшању остварења стандарда квалитета у васпитно-образовном раду.
- Ово је област чија се остварености стандарда квалитета рада може проценити непосредним увидом у живот и рад васпитне групе и да кроз ову процену може да се унапреди педагошко-инструктивни рад не само стручне службе ,директора и помоћника већ и васпитача који поседују богата практична искуства.
- Самовредновање као припрема за предтојеће спољашње вредновање.

Носиоци посла и сарадници:

Тим за самовредновање:

1. *Станиша Чабаркапа,стручни сарадник-педагог*
2. *Ивана Петровић,стручни сарадник-психолог*
3. *Татјана Обадовић,главни васпитач,вртић“Бамби“*
4. *Марија Поповић,родитељ,представник Савета родитеља*
5. *Ана Мандић,педагог,представник Управног одбора*
6. *Ковиљка Радић,директор*

Сарадници:

Задужени за непосредан увид у васпитно-образовни процес:	
Тим за унапређење васпитно-образовног рада	1. *Ивана Савић,помоћник директора* 2. *Светлана Тодоровић,васпитач,вртић“ Бамби“* 3. *Станиша Чабаркапа,стр.сарадник-педагог* 4. *Бојана Митровић,стр.сарадник-логопед* 5. *Мирјана Ђуровић,васпитач,вртић „Бамби“* 6. *Снежана Илић,васпитач,вртић“Пчелица“* 7. *Зорица Драгићевић,васпитач,вртић“Бамби“* 8. *Оливера Дишић,васпитач,вртић“Лане“* 9. *Ивана Петровић,стр.сарадник-психолог* 10. *Сања Петковић,васпитач,вртић“Бамби“* 11. *Ковиљка радић,директор,сарадник тима*

Учесници који су обухваћени истраживањем:

Број ученика: **133**

- Број родитеља:**60**
- Број васпитача и медицинских сестара-васпитача:**70**
- Број стручних сарадника:**3**
- Број осталих запослених у Установи-**0**

2.Методологија самовредновања

ТЕХНИКЕ	ИНСТРУМЕНТИ	УЗОРАК
Анкетирање	**Упитник за родитеље (прилог бр.1.)**	**ПОДЕЉЕНО УПИТНИКА.....60** -У свакој васпитној групи целодневног боравка по два родитеља(подељено задњем и презадњем родитељу по евидентном списку из књиге рада). **ПОПУЊЕНО И ОБРАЂЕНО.....55**
	Скала процене за васпитаче, мед. сестре-васпитаче, стручне сараднике и руководиоце (Прилог бр.2.)	**УКУПНО ПОДЕЉЕНО.....80** -Свим васпитачима,стручним сарадницима који су се затекли на радним местима у моменту дистрибуције скала. **ПОПУЊЕНО И ОБРАЂЕНО.....70**
Непосредан увид у васпитно-образовни рад група	**Скале процене из вредноване области**	Извршен је непосредан увид у 75 васпитних група(34 целодневног боравка,38 група четворочасовног припремног предшколског програма и 4 групр посебних програма). Сваки пар процењивача имао је задатак да изврши непосредни увид у по 15 група бираних методом случајног узорковања,сразмерно броју група по објектима. Чланови тима подељени су у парове, који су према претходно направљеном плану посећивали васпитне групе и том приликом, попуњавајући посебно састављен инструмент (у прилогу), вршили процену остварености стандарда квалитета рада и обављали педагошко-инструктивни рад. Са циљем обезбеђивања што веће објективности процењивања и квалитета обављања педагошко-инструктивног рада, чланови тима су на прва два састанка прошли обуку , коју су реализовали стручни сарадници Установе и добили литературу за обављање ових активности. Сваки пар процењивача имао је задатак да, путем непосредног увида у процес васпитно-образовних активности и интервјуа са васпитачем попуни скалу процене и сачини крађи извештај о инструктивно раду, односно саветима, које је дао васпитачу, у чијој је групи боравио. Један примерак таквог извештаја добија васпитач, док је други примерак саставни део документације Тима и биће коришћен у следећој фази инструктивног рада.
Непосредни увид у документ.	**Скале процене, Евидентне листе**	Анализа следеће документације: • Записници(ВОВ,СА,ПК) • Записи(кутије за сугестије,књиге утисака,књиге обавештења,књиге дежурства,књиге повреда деце,..) • Радови деце,заједнички радови васпитача и деце • Веб-сајт Установе • Законска и подзаконска акта која регулишу рад ПУ • Програмска документа установе и акциони планови руководећих, саветодавних и стручних органа и

		тимова(Развојни план, предшколски програм,Годишњи план рада Установе,извештаји о раду,акциони планови органа и тимова,индивидуални планови) • Портфолија деце,групни портфолио и портфолија васпитача • Евиденција о промотивним активностима установе • Евиденција о пројектима које реализује установа • Књиге рада(васпитача,мед.сестара-васпитача, стручних сарадника) • Информатори за децу,запослене,родитеље и ЛЗ(огласне табле у вртићима)
Дискусија и процене	Чланови тима и чланови задужени за непосредан увид вршили су дискусије и заједничке процене са свим актерима ада Установе.Са жељом да се сви актери укључе у стално преиспитивање сопствене праксе учесници самовредновања су сви запослени а тим је само преузео улогу носиоца тог процеса који се спроводи на нивоу појединца,на нивоу вртића (објекта) и на нивоу установе. На крају претходне фазе самовредновања закључено је да актери још увек нису свесни значаја и сврхе самовредновања.Зато је тим за самовредновање,током ове године,посветио значајно време оснаживању запослених за овај процес.Циљ нам је да једни другима будемо критички пријатељи,да знамо да упутимо и примимо критику на конструктиван начин и да развијемо свест о значају самовредновања код свих.Зато смо одлучили да тим за самовредновање проширимо тако што смо иницирали формирање Тима за унапређење васпитно-образовног рада коме је поверен задатак да кроз континуиран непосредан увид,заједно са свим актерима,процењује индикаторе квалитета и да полазећи од конкретних примера даје предлоге за унапређење васпитно-образовног рада.Такође,циљ нам је био да се унапреди педагошко инструктивни рад у Установи. На почетку године ,заједно са тимом за УКВОР , смо покушали да разјаснимо све нејасноће везане за индикаторе и могуће њихове показатеље и усагласили се да нам као полазни инструмент за непосредно праћење буде скала процене из Стандарда а да, паралелно са тим користимо и интервју како би добили потврду присутности појединих показатеља. Почетком октобра сви васпитачи су детаљно упознати са стандардима и индикаторима квалитета рада из области васпитно-образовни рад,праћења развоја и напредовања и подршке деци и породици а подељен им је и примерак скале процене за вредновану област са задатком да у наредном периоду,заједно са колегиницом са којом раде,у оквиру групе, продискутују о индикаторима имајући у виду сопствени рад у групи и да покушају да изнађу што више доказа који могу да поткрепе њихов одговор.Истакнуто је да нам те тврдње могу помоћи да боље сагледамо своју праксу,да установимо шта је добра страна нашег рада,а шта би требало унапредити.Наглашено је да те тврдње треба да се користе континуирано током рада,а не само једном , јер је њихов циљ подстицање промишљања о квалитету сопственог рада и исти постепено унапређивати. Током фебруара организована је обука у Установи (за 27 васпитача и 3 стручна сарадника) кроз присуство акредитованом семинару „Самовредновање предшколских установа“ а неки закључци са тих радионица послужили су нам за процену квалитета и у вредноваој области. Без обзира на све предузете мере, а на основу примене одабраних инструмената и кроз непосредне разговоре на крају можемо констатовати да још увек поједини запослени и даље не схватају сврху и имају отпор према самовредновању,не схватајући непосредне процењиваче као критичке пријатеље већ као контролу њиховог рада и односа према раду.Зато је потребно и даље континуирано радити на сензибилизацији и мотивацији и запослених и родитеља за процену квалитета рада у циљу побољшања истог. Приметне су и добити као што су: - мотивисаност чланова тима и све већег броја запослених за даљи рад на унапређењу васпитно-образовне праксе ; - покренут је процес промишљања сопствене праксе; - позитивна реакција већине запослених на предлог мера и акциони план; - започета је реализација активности предвиђених акционим планом.

3.Време реализације самовредновања

- ✓ Избор техника самовредновања-**септембар-март 2014/15**.
- ✓ Израда инструмената за самовредновање и дефинисање узорка за примену инструмената – **септембар,март 2014/15.**
- ✓ Примена и прикупљање података о остварености стандарда и индикатора квалитета **м од новембра до краја маја 2014/15.**
- ✓ Непосредан увид чланова тима у васпитно-образовни процес – **од новембра до маја 2014/2015.**
- ✓ Квантитативна обрада инструмената-**јун 2015.**
- ✓ Израда извештаја о реализованом самовредновању-**август 2015.**
- ✓ представљање извештаја и предлога мера за побољшање стања стручними управним органима Установе-**август 2015.**

4.Средства утрошена за реализацију самовредновања

Нису потраживана додатна средства за ову намену.Материјал(папир за инструменте,коверте..) и превоз чланова тима за непосредан увид на терену обезбеђен је из средстава дефинисаних финансијским планом за текућу годину.

5.Резултати обављеног самовредновања

5.1.Процена остварености индикатора и стандарда квалитета рада у области Васпитно – образовни рад применом скале процене путем непосредног увида, самопроценом васпитача и на основу мишљења родитеља

(квантитативна интерпретација података)

Област: **ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИ РАД**					
Стандарди	**Индикатори**	**Процена остват. индикатора непосредним увидом**	**Процена остват. Индикатора самопроц. васпитача**	**Средња оцена за стандард (индикатор)**	**Мишљења родитеља о појединим индикаторима из стандарда**
2.1.Физичка средина подстиче учење и развој деце	1.Расположиви простор вртића (унутрашњи и спољашњи) осмишљен је и користи се као средина за учење и развој	3,05	3,19	3,12	**Задовиљство простором процењено је оценом 3,31.Од укупног броја који су се изјаснили њих 12,73% је незадовољно или веома незадовољно простором у коме се одвија ВО рад.Њих 10% истиче да учествују у мењању и богаћењу средине за учење.**
	2.Простор омогућава активности у малим групама, окупљање целе групе,као и самосталну активност детета	3,21	2,97	3,08	
	3.Материјали(игровни,природни,реквизити..) уредно су сложени,комплетирани и употребљиви, доступни, класификовани и означени	3,06	3,49	3,27	
	4.У мењању и обогаћивању средине за учење и развој учествују деца,родитељи и васпитачи	2,71	2,74	2,73	
	5.Средина за учење (материјали, продукти, панои..) одржава актуелна дешавања и васпитно-образовне активности (пројекте, теме)	3,16	3,46	3,31	
Средња оцена стандарда		**3,04**	**3,17**	**3,12**	
2.2.Социјална средина подстиче учење и развој деце	2.2.1. У групи се негује позитивна атмосфера, спонтана и отворена за комуникацију	2,59	3,74	3,17	**По мишљењу родитеља уважавају се индивидуалне разлике међу децом(култура,навике,потреба за храном и сном) 81,82%.Сарадња саваспитачима оцењена је оценом 3,84.**
	2.2.2.Васпитач правовремено и примерено реагује на различита емоционална изражавања и специфичне реакције сваког детета	3,54	3,66	3,60	
	2.2.3.Код деце се подстиче уважавање различитости	3,50	3,71	3,61	
	2.2.4.У групи се поштују правила понашања о којима су се заједно договорили васпитачи и деца	3,36	3,36	3,36	
	2.2.5.Стварају се прилике за интеракцију деце са децом различитих узраста и са одраслима	3,13	3,26	3,20	
	2.2.6.Васпитач уважава предлоге и идеје деце у процесу планирања дневних активности	2,76	3,24	3,00	
Средња оцена стандарда		**3,31**	**3,50**	**3,45**	

2.3.План васпитно-образовног рада групе је основа за оптимално напредовање у учењу и развоју детета	2.3.1.Циљеви и задаци су постављени у складу са подацима систематског посматрања	2,55	3,27	2,91	Више од 80% анкетираних родитеља је задовољна васпитно-образовним активностима које се реализују у васпитним и јасленим групама. Један број род. (7,27%) предлаже да се планира више активности које ће се реализовати изван простора свакодневног боравка.
	2.3.2.Планирани задаци и активности уважавају различите стилове и форме учења детета	2,89	3,07	2,96	
	2.3.3.Васпитач планира средину за учење водећи рачуна о различитим типовима активности и различитим изворима садржаја користећи ресурсе локалне заједнице	2,79	3,14	2,97	
	2.3.4.Васпитач планира остваривање циљева в.о. рада на принципима интегрисаног учења током читавог дана	2,59	3,00	2,80	
	2.3.5.У сарадњи са децом и родитељима планирају се различити мањи пројекти на нивоу групе, вртића	2,51	2,77	2,64	
	2.3.6.Програмирање васпитно-образовног рада је документовано-документација је доступна и користи се	3,42	3,63	3,53	
	2.3.7.У план су интегрисане језичке и културолошке специфичности деце у групи	2,60	3,30	2,80	
	2.3.8.Индивидуални образовни план је интегрисан у план рада групе	2,17	2,81	2,49	
Средња оцена стандарда		**2,69**	**3,11**	**2,90**	
2.4.Игре и активности одговарају потребама и интересовању деце	2.4.1.Игре и активности одговарају актуелним потребама и способностима детета и подстичу даљи развој и учење	3,12	3,10	3,11	Програм и активности који се реализују у вртићу родитељи процењују са оценом 3,60 а напредак који деца постижу са 3,69. Чак 89,00% анкетираних родитеља сматра да је понуда игара и активности које се реализују са децом одговара потребама и интересовањима њихове деце.По њиховом мишљењу уважавају се индивидуалне разлике међу децом.
	2.4.2.Дете има прилику да бира и учествује у различитим играма (симболичке игре, игре улога, конструкторске игре, игре са правилима, кооперативне игре...)	3,05	3,60	3,33	
	2.4.3.Учење деце одвија се кроз различите типове активности(истраживачко-сазнајне, изражајно-стваралачке друштвене, животно-практичне...)	3,04	3,44	3,24	
	2.4.4.Непосредна дешавања и животне ситуације деце представљају изворе садржаја у васпитној групи	2,97	3,46	3,22	
	2.4.5.Игре и активности деце осмишљене су на принципима интегрисаног и кооперативног учења	2,57	3,21	2,89	
Средња оцена стандарда		**2,95**	**3,45**	**3,20**	
2.5.Ритам живљења прилагођен је потребама деце	2.5.1.Распоред дневних активности прилагођен је узрасним карактеристикама и индивидуалним потребама деце	3,22	3,59	3,45	
	2.5.2.Уважавају се индивидуалне разлике међу децом у погледу културе, здравствено-хигијенских навика, потреба за храном и сном	3,27	3,50	3,38	
	2.5.3.Постоји равнотежа активнијих и мирнијих периода током дана, без ситуација чекања и празног хода	3,30	3,40	3,35	
	2.5.4.Свакодневно се организују активности деце на отвореном простору	2,87	3,27	3.07	
Средња оцена стандарда		**3,17**	**3,44**	**3,30**	
2.6.У установи се тимски стварају оптимални услови за адаптацију деце	2.6.1.План адаптације прави се у сарадњи са родитељима пре поласка детета у вртић	1,95	3,37	2,66	Сви анкетирани родитељи задовољни су како је дете прихватило втић.Њих 52,73% сматра да је процес навикавања био без икаквих проблема, 30% задовољавајући а остали су имали проблема у адаптацији
	2.6.2.Родитељима се пружа правовремена стручна подршка	2,69	3,51	3,10	
	2.6.3.Током процеса адаптације родитељи су непосредно укључени у рад васпитне групе	2,07	3,46	2,77	
Средња оцена стандарда		**2,23**	**3,45**	**2,84**	
СРЕДЊА ОЦЕНА ЗА ОБЛАСТ		**2,90**	**3,35**	**3,13**	

5.1.Процена остварености индикатора и стандарда квалитета рада у области васпитно- образовни рад(квалитативна анализа)

У табели, у *поглављу 5.*1. може се видети да је просечна оцена у области **Васпитно-образовни рад 3,13.** Применом исте скале оцене се значајно разликују када упоредимо процену кроз непосредни увид у васпитно-образовни процес(2,90) у односу на самопроцену самих васпитача(3,35).Разлика од 0,45 је врло значајна и указије на степен објективности једне или друге процене или обадве заједно.Та разлика је негде и већа (чак више од једне оцене) ако узмемо у обзир процене појединих стандарда или индикатора.Имајући то у виду, а у циљу објективније процене стања, било је неопходно детаљно анализирати показатеље који су нам били на располагању.Ти показатељи су били доступни тиму који је вршио непосредни увид у васпитно-образовну праксу где се кроз непосредан рад могло много тога уочити и где је била доступна сва расположива документација јаслених и вртићких група. Зато смо се више ослањали на процену кроз непосредан увид а истовремено смо неке индикаторе упоређивали са подацима добијеним од родитеља путем упитника.Упоређујући самопроцену васпитача са осталим подацима долазимо до податка који говори о степену објективности код појединих запослених која још увек није на потребном нивоу, о чему смо претходно говорили.

У вези са наведеним непходно је дати детаљнију анализу свих стандарда и индикатора полазећи од видљивих показатеља.

Стандарди: *2.1. Физичка средина подстиче учење и развој деце* и 2.2. *Социјална средина подстиче учење и развој деце* процењени су оценом изнад 3, што говори о томе да је средина за учење, на чијем унапређењу се много радило последње две године, пријатељска и подстицајна. Ипак ниске оцене у процењивању појединих индикатора и непосредан увид показују да постоји још простора за мењање и богаћење средине за учење деце. Постојећа опрема у великом броју група не пружа могућности за брзо прилагођавање простора потребама активности у малим групама и самосталну активност сваког детета. Намештај је фиксиран и није могућа трансформација и прилагођавање врстама активности. Ако се томе дода и број уписане(па и присутне) деце у односу на величине радних соба онда нам је оцена васпитача(2,97) за индикатор *Простор омогућава активности у малим групама,окупљање целе групе,као и самосталну активност детета* сасвим реална. Објективности ове процене доприносе и ставови 13% испитаних родитеља који су незадовољни или веома незадовољни простором. Процена индикатора 2.1.4.(2,73) указује да је пожељно додатно унапредити учешће родитеља и деце у мењању и обогаћивању средине за учење кроз договарање о активностима у којима деца и родитељи предлажу место реализације, људске и материјалне ресурсе и непосредно учешће у обогаћивању и уређењу средине(релевантност тема за децу и родитеље, учешће у прикупљању неструктуираног материјијала,израда почетних и процесних паноа и тд.). Такође, пожељно је у овакве поступке учинити видљивијим у документацији – плану, евалуацији, запажањима, интерактивним паноима или готовим продуктима и продуктима у настајању.Укљученост родитеља није видљива осим у елементима куповине и донаторства одређених материјала.Коришћење других ресурса изван радне собе није на потребном нивоу и има простора да у договору са родитељима радимо на развијању навика свакодневног боравка деце на отвореном и коришћење свих ресурса у местима где групе бораве.

Активности на стварању подстицајне социјалне средине допринеле су нешто бољој укупној оцени овог стандарда. Васпитачи правовремено и примерено реагују на различите емоционалне реакције деце(3,60). Код деце се подстиче се уважавање различитости(3,61) а 82% анкетираних родитеља сматра да се уважавају индивидуалне разлике међу децом. Ипак, има неких индикатора којима треба,у наредном периоду,посветити више пажње(2.2.1. и 2.2.6.).

Неопходно је подстицати иницијативност деце и спонтану и отворену комуникацију јер још увек васпитач доминира у креирању садржаја и зато је тај индикатор, кроз непосредни увид, оцењен са 2,59. Исто се може рећи и за индикатор 2.2.6.(2,76)где нема довољно показатеља који указују да васпитачи уважавају предлоге и идеје деце у планирању дневних активности.

Оствареност индикатора Стандарда *2.5. Ритам живљења прилагођен је потребама деце* је у већој мери присурна(3,30) и ту нема много неслагања између самопроцене васпитача и непосредног увида тима. Неслагања су једино изражена код индикатора *2.5.4.Свакодневно се организују активности на отвореном простору*, где се увидом у праксу добила средња оцена 2,87 а самопроценим васпитача 3,27. Увидом у евиденцију о реализованим програмским активностима није довољно видљиво да се свакодневно обављају циљане (усмерене)активности на просторима изван вртића. Чак 62,50% родитеља, који су се изјаснили по овом питању, сматра да деца недовољно времена проводе напољу а њих 49% сматра да свакодневно треба обављати активности напољу уз адекватно одевање и поштовање мера безбедности деце. Мали број родитеља(5,45%) сматра да би боравак напуљу требао да буде боље осмишљен и садржајнији уз организоване активности са лоптом, полигонима и активности у другим установама и привредним организацијама.

Стандарди, који су процењени оценама испод 3 истовремено су и кључни у овој области, па их је неопходно унапређивати и њима се посветити у наредном Акционом плану. Тренутно не можемо бити задовољни остварености ових стандарда:

- 2.3. *<u>План васпитно-образовног рада групе је основа за оптимално напредовање у учењу и развоју</u>*

У свакој јасленој и васпитној групи постоји документација о праћењу интересовања и развоја деце. Оно што се непосредним и континуираним увидом уочава да је учеињен значајан позитиван помак у циљу систематичности и континуираности посматрања и евидентирања дечјег развоја и напредовања . Оцена 2,55 за индикатор 2.3.1. до које се дошло непосредним увидом говори да се у великом броју случајева циљеви и задаци активности не ослањају на податке добијене систематским посматрањем. Например, у групи је евидентирано више од пола деце који не артикулишу одређени број гласова а у плану не посроје активности које су засићене вежбама артикулације. Или, планирају се оне активности које нису у складу са утврђеним интересовањима једне групе или већине деце. Још увек нема документације која указује да су подаци добијени посматрањем заједнички(тимски) анализирани и уопштавани како би се утврдило шта цела група зна (меже,жели), шта поједине групе деце знају (могу,желе) и шта појединци знају (могу,желе). На основу тога треба да се приступи планирању задатака који би уважавали различите стилове и форме учења(2.3.2-2,89) и планирала би се средина која би водила рачуна о различитим изворима садржаја и типовима активности(2.3.3-2,79).

Током ове радне године учињен је велики помак у пројектном приступу планирању.Видљиви су примери веома добре праксе у реализацији пројеката на нивоу вртића и на нивоу група. Ту истичу групе посебних програма које овај приступ пилотирају кроз пројекат"Вртићи без граница 2-квалитетно инклузивно образовање у Србији". Хоризонталном разменом искустава, на нивоу Установе велики број васпитача је оснажен и увидео је предности пројектног планирања и створена је добра основа за развој праксе у којој ће се планирати полазећи од релевантности проблема и тема за децу у конкретној групи и где ће се планирати и остваривати циљеви на принципима интегрисаног учења током читавог дана, што је још увек скромно оцењено(2,80) и од стране непосредних процењивача и кроз самопроцену самих васпитача.Такође,још увек је далеко од највећег нивоа квалитета интеграција индивидуалних образовних планова у план рада целе групе(2,49). Ти подаци намећу нам обавезу да се у

наредном периоду више позабавимо овим стадардом(2.3) јер је он и кључни стандард у овој области па је зато неопходно радити на следећим задацима:

- повезивати податке у белешкама о деци са планом рада (циљеви, задаци, образложење теме, пројекта, запажања, евалуација, портфолио детета, групе, васпитача...) (2.3.1.);
- у планове уврстити разноврсну понуду активности и различите облике, методе рада и средства (2.3.2.);
- постављати специфичне циљеве, који одражавају потребе и интересовања поједине деце или групе деце (2.3.2.);
- документовати планирање, тако да су видљиве информације о процесу структуирања средине која омогућава реализацију циљева (израда, набавка конкретних средстава (2.3.3.);
- више заступити и документовати укључивање ресурса локалне заједнице у планирање средине за учење (2.3.3.);
- приликом планирања водити рачуна о већој заступљености принципа интегрисаног учења (повезивање различитих типова активности, обједињавање различитих подручја сазнања на основу теме, пројекта; повезивање различитих области са ситуацијама из свакодневног живота у вртићу и код куће) (2.3.4.);
- планирање различитих мањих пројеката на нивоу групе, вртића, у сарадњи са децом и родитељима (2.3.5.);
- у планове интегрисати језичке и културолошке специфичности деце (дневни план, циљеви и задаци) (2.3.7.);
- интегрисати ИОП у план рада групе, тако да буде видљив у циљевима, задацима, запажањима, евалуацији, портфолију детета (2.3.8.);

➢ *2.4. <u>Игре и активности одговарају потребама и интересовању деце</u>*

Већина показатеља овог стандарда оцењена је оценом изнад 3. Програм активности које се реализују у вртићу родитељи процењују са веома високом оценом(3,60). Чак 89% анкетираних родитеља сматра да понуда игара и активности које се реализују са децом одговара потребама и интересовањима њихове деце. Они примећују позитивне промене које су настале као резултат васпитно-образовног рада у вртићу као што су:

- самосталност у одевању,исхрани и обављању хигијенских навика(36,36%),
- комуникативност и слобода изражавања у друштву(30%),
- социјализација и учешће у заједничким активностима(22%),
- бољи ниво изражавања(18%),
- стекла су знања која неби била у могућности да усвоје у породици(18%) и
- остале квалитете(маштовитост,креативност,шире поље интересовања,навике реда и дисциплине,однос према храни и проширен репертоар намирница за исхрану и сл...)(36%).

Мали је број оних родитеља који сматрају да су деца у вртићу ,поред позитивних,стекла и неке негативне навике (испољава несташлуке,говори ружне речи,немирније је,постало је плачљиво...)(9%).

Једининдикатори, у оквиру овог стандарда, који су оцењени нешто нижом оценом су 2.4.4. *Непосредна дешавања и животне ситуације деце представљају изворе садржаја у групи*(2,97) и 2.4.5. *Игре и активности деце осмишљене су на принципима интегрисаног и кооперативног учења(*2,90).

На основу исказа анкетираних родитеља а уважавајући податке тима за непосредан увид и самопроцену васпитача додатно је потребно унапредити следеће аспекте:

- користити непосредна дешавања и животне ситуације деце као изворе садржаја у васпитној групи – подстицати децу да говоре о својим искуствима, описују, предлажу, користити материјале које су деца донела, актуелним дешавањима богатити активности у групи (рођендани, путовања, играчке, књиге...) (2.4.4.),
- у већој мери примењивати принципе интегрисаног и кооперативног учења – обједињавати различита подручја сазнања на основу теме или проблема који децу интересује; омогућити детету да учи на основу сопствене активности у сарадњи са другима (2.4.5.),

- *2.6. <u>У установи се тимски стварају оптимални услови за адаптацију деце</u>*

У нашој установи од школске 2013./2014. успешно реализује програм адаптације деце уз активно учешће родитеља, у јасленим групама, а од 2014./2015. године и у млађим васпитним групама. Ипак, програм адаптације који је пре почетка школске године направљен у сарадњи са родитељима, не постоји за друге васпитне групе, иако је присуство родитеља у периоду адаптације омогућено заинтересованим родитељима у свим групама.Васпитачи су, кроз самопшроцену, овај стандард оценили високом оценом(3,45) док је тим који је вршио непосредан увид у документацију био знатно строжији јер у документацији највећег броја група постоји мало тога што је евидентирано о заједничком раду родитеља и васпитача на спровођењу глобалног плана адаптације и прављењу индивидуалног плана адаптације за децу која испољавају проблеме у адаптацији.Такође,недостају докази о пружању правовремене стручне подршке родитељима и њиховој непосредној укључености у рад васпитне групе.Зато је оцена тима за овај стандард релативно ниска(2,23).

Слика је нешто другачија када анализирамо исказе анкетираних родитеља. Чак 52,73% родитеља истиче да је процес навикавања детета на вртић текао одлично и веома добро,задовољавајуће 14,55%, успорено и са извесним проблемима 29% и веома стресно 3,64%. На питање да ли им је омогућено да активно учествују у планирању адаптације детета пре поласка у вртић 68,75% је дало потврдан одговор а 31,25% пориче ту могућност. Такође, 83,64% родитеља сматра да је добило адекватну и правовремену стручну подршку од васпитача док је проценат мањи када се говори о подршци од стране стручних сарадника.

На основу свега наведеног,уз уважавање мишљења свих актера, Тим процењује да тимско стварање услова за оптималну адаптацију није заживело у пуној мери(2,84) и ,у циљу унапређења овог стандарда,потребно је:

- израдити план адаптације за све узрасне групе и уврстити га у Годишњи план рада установе (2.6.1.),
- омогућити родитељима да пре поласка детета у вртић буду обавештени о ритму рада и условима у вртићу, као и да активно учествују у планирању и реализацији програма адаптације (2.6.1.),
- организовати различите облике пружања стручне подршке родитељима (родитељски састанци, „дан отворених врата“, индивидуални разговори са родитељима, укључивање родитеља у планирање и реализацију в.-.о рада, радионице за родитеље (и децу), израда информативних паноа, флајера и сл. (2.6.2.),
- направити програм сарадње између вртића и породице (на нивоу установе и васпитне групе) (2.6.2.),
- пре почетка школске године информисати родитеље о могућностима и значају активног укључивања у рад васпитне групе током периода адаптације (2.6.3.).

6. Закључак

Кроз спроведено вредновање(самопроцену) у области квалитета ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИ РАД настојали смо да што објективније проценимо ниво остварености стандарда квалитета кроз процену сваког појединог индикатора, уважавајући расположиву писану документацију као основни показатељ и непосредан увид у васпитно образовни процес. Самопроцена васпитача о квалитету васпитно образовног рада дала је допринос објективности самопроцењивања али додатно још показује ниво схватања значаја самопроцене и њене објективности као основе за предузимање даљих корака ка унапређењу васпитно-образовне праксе,на чему треба још порадити.

Ставови и мишљења родитеља су најзначајнији у употпуњењу слике о нама али увек се поставља питање како на адекватнији начен њих укључити а да им се да до знања да је то процена квалита васпитног рада у који би морали бити и они укључени и да проценом рада установе процењују и неопходан сопствени удео у том раду. На крају и ове фазе самовредновања констатујемо да се убудуће доста треба радити на оснаживању породице у том циљу.

Уважавајући мишљења свих субјеката дошли смо до података које смо кроз квантитативну и квалитативну анализу изложили. Ниже оцене од стране запослених, у односу на оцене родитеља, је могући показатељ да запослени имају више сазнања о суштини и значају свога рада и о значају предшколске установе у подстицању развојних потенцијала детета. Велики број родитеља још увек примарну улогу виде у збрињавању предшколске деце у време када родитељи обављају радне радне обавезе. Зато нам се и намеће потреба да у наредној фази самовредновања предложимо продрку деци и породици и праћење развоја и напредовања деце,који су у највећој мери везани са васпитно-образовним радом а истовремено отварамо могућност да проценимо ниво неопходне подршке породици како би у потпуности схватили значај васпитно-образовног рада и његов приоритет у односу на збрињавање.

Највећи број предлога, које смо навели у овом извештају, односе се управо на стандарде и показатеље, који су оцењени нижим оценама. Задатак нам је да управо те елементе(индикаторе) унапредимо како би остварили што бољи квалитет рада, што је дефинисано визијом мисијом Развојног плана. Неопходно је сачинити Акциони план за наредни период, где ће се дефинисати конкретне активности које ће унапредити рад, време реализације тих активности, начини и извршиоце тих активности. Предлог Акционог плана дефинишемо као посебан документ и он је у прилогу овог извештаја.

Август 2015.године

Тим за самовредновање:

1._____*Ковиљка Радић,директор*
2._____*Станиша Чабаркапа,стручни сарадник-педагог*
3._____*Ивана Петровић,стручни сарадник-психолог*
4._____*Татјана Обадовић,главни васпитач,вртић“Бамби“*
5._____*Марија Поповић,родитељ,представник Савета родитеља*
6._____*Ана Мандић,педагог,представник Управног одбора*
7._____*Бојана Митровић,стручни сарадник-логопед*